

PM 2010:106 RV (Dnr 307-1534/2010)

Ändringar av Boverkets regler om brandskydd

Remiss från Boverket

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

Som svar på remissen ”Ändringar av Boverkets regler om brandskydd” hänvisas till vad som anförts i denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Joakim Larsson anför följande.

Ärendet

Boverket har sedan år 2004 arbetat med nya regler om brandskydd i Boverkets byggregler, BBR. Förslaget är nu ute på remiss. Uppdraget med revideringen av brandskyddsreglerna var att göra kravnivåerna tydligare. Revideringen syftar inte till att ändra skyddsnivån generellt men med hänsyn till förändringar i samhället och ny kunskap är justeringar ändå aktuella.

Boverket föreslår en ny struktur på reglerna gällande brandskydd:

- Föreskrifter och allmänna råd i Boverkets regler om Brandskydd
- Allmänna råd som ger vägledning för analytisk dimensionering

Boverket föreslår i revideringen av avsnitt fem om kravhöjningar för följande områden:

- Sprinkler i sjukhus och särskilda boenden
- Nätanslutna brandvarnare i bostäder
- Utrymningsplats i publika lokaler
- Räddningshiss i höga byggnader

Boverket föreslår kravsänkningar inom vissa områden, framförallt tillåts:

- Större friggebodar som undantas från vissa brandskyddskrav och
- Talat meddelande i biografer och liknande samlingslokaler utgår.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, Stockholms Stadshus AB, Storstockholms Brandförsvär, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd. Stockholms Stadshus AB har remitterat remissen vidare till AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem och Micasa Fastigheter i Stockholm AB. AB Familjebostäder och Skarpnäcks stadsdelsnämnd avstår från att besvara remissen.

Stadsledningskontoret anser att de föreslagna ändringarna i Boverkets regler om brandskydd förbättrar brandskyddet samt tydliggör dimensioneringsmetoderna. Kravet på nätansluten brandvarnare i bostäder ställer sig dock stadsledningskontoret mer

tveksamt till. Tveksamheten ligger i om krav på nätansluten brandvarnare får den avsedda effekten som Boverket önskar.

AB Svenska Bostäder avstyrker förslaget att installera nätanslutna brandvarnare i bostäder. *AB Svenska Bostäder* har inget i övrigt att invända mot de föreslagna ändringarna i Boverkets regler om brandskydd.

AB Stockholms hem ansluter sig till det remissvar som avgivits av *AB Svenska Bostäder*.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB har inga invändningar eller synpunkter på remissen.

Storstockholms Brandförsvär har ett antal övergripande synpunkter på förslaget till nya brandskyddsregler. *Storstockholms Brandförsvär (SSBF)* finner det anmärkningsvärt att ändringen av Boverkets brandregler utgör en försämring sett ur räddningstjänstens synvinkel. Den byggnadsrelaterade risken som utgör det största problemet för räddningstjänstpersonalens insats är byggnadskollaps och risk för ras av byggnadsdelar. Vidare välkomnar *SSBF* ett förtydligande av de krav som Boverket ställer på de byggnader som omfattas av författningssamlingen avseende uppdelning i verksamhetsklasser samt att ett förtydligande görs när det gäller krav på relationshandlingar (slutliga brandskyddsdokumentationer), krav på redovisning och verifiering av analytiskt dimensionerade byggnader samt krav på sprinklerinstallation i vårdanläggningar. *SSBF* anser att det säkerhetsmässigt mest optimala alternativet är att projektera byggnader med en fungerande utrymningsstrategi utan räddningstjänstens medverkan.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd är i huvudsak positiv till de förändringar som föreslås i regelverket vars syfte är att förbättra brandskyddet. *Stadsdelsnämnden* är dock tveksam till förslaget om nätanslutna brandvarnare i bostäder och krav på installation av sprinkler i vård- och omsorgsboenden.

Södermalms stadsdelsnämnd ställer sig positiv till de förändringar som föreslås och som syftar till att de som vistas i nämndens byggnader ska känna sig trygga och säkra med brandskyddet.

Mina synpunkter

Omkring hundra personer avlider i Sverige varje år på grund av brand. Under 2009 ökade dessvärre antalet. Siffror från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap visar att antalet döda ökade till 118.

Varje dödsfall är naturligtvis helt oacceptabelt och det krävs därför att vi arbetar med kraftfulla förebyggande åtgärder. Tryggheten i vardagen är nämligen en av de största frihetsfrågorna som finns och att känna sig trygg i sitt hem eller i sin vardagsmiljö är mycket viktigt för trivselen. Alla som vistas i stadens byggnader ska känna sig trygga och säkra med brandskyddet.

Att projektera byggnader med en fungerande utrymningsstrategi, utan att själva utrymningsförfarandet är beroende av hjälp från räddningstjänsten, är säkerhetsmässigt mest optimalt och därför mycket viktigt. Det är av yttersta vikt att arbeta förebyggande med information om hur man ska skydda sig mot brand, kunna utrymma en lokal på egen hand, samt att åtgärda brister såsom avsaknad av fungerande brandvarnare. Likväl som fastighetsägare arbetar med tillsyn vad gäller systematiskt brandskydd, samt att det finns lokala handlingsplaner och välutbildad personal, är det

önskvärt att finna ytterligare metoder för att säkerställa att lägenheter och lokaler har ett fullgott brandskydd.

Jag anser att olika typer av boendesprinkler är ett mycket värdefullt komplement till brandskyddet, framför allt där personers förmåga till utrymning är begränsad (t.ex. äldreboenden) och där tid för räddningsinsats kan bli lång, t.ex. på grund av stora avstånd exempelvis i skärgård eller landsbygd. Poängen med bostadssprinkler är att åstadkomma en ”förlåtande miljö”, där misstag i hemmet inte behöver leda till katastrof. Att installera sprinklersystem är ett mycket värdefullt komplement i brandskyddsarbetet och innebär en stor trygghet för den boende men också för grannar samt eventuell personal. Teknikutvecklingen avseende sprinklersanordningar har dessutom gjort installationen betydligt enklare. Stockholms stad tar nu ett krafttag genom att installera sprinklers vid ombyggnation i våra äldreboenden.

Jag instämmer i huvudsak i de detaljsynpunkter som Storstockholms Brandförsvaret anför och vill samtidigt påtala vikten av att vara klar och tydlig i definitioner, så att det inte blir några oklarheter i de nya föreskrifterna. Termer som kan medföra tolkningsutrymmen kan komma att behöva definieras tydligare.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

Som svar på remissen ”Ändringar av Boverkets regler om brandskydd” hänvisas till vad som anförts i denna promemoria.

Stockholm den 9 september 2010

JOAKIM LARSSON

Bilaga

Boverkets remiss om nya brandskyddsregler

Remissen i sin helhet finns på Boverkets hemsida, se länk

<http://www.boverket.se/om-Boverket/Diarium/Boverkets-remisser/Remiss-Andringar-av-Boverkets-regler-om-brandskydd/>

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Det antecknades till förteckningen att miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

Kommunstyrelsen

Det antecknades till protokollet att miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

ÄRENDET

Boverket har sedan år 2004 arbetat med nya regler om brandskydd i Boverkets byggregler, BBR. Förslaget är nu ute på remiss. Uppdraget med revideringen av brandskyddsreglerna var att göra kravnivåerna tydligare. Revideringen syftar inte till att ändra skyddsnivån generellt men med hänsyn till förändringar i samhället och ny kunskap är justeringar ändå aktuella.

Boverket föreslår en ny struktur på reglerna gällande brandskydd:

- Föreskrifter och allmänna råd i Boverkets regler om Brandskydd
- Allmänna råd som ger vägledning för analytisk dimensionering

Boverket föreslår i revideringen av avsnitt fem om kravhöjningar för följande områden:

- Sprinkler i sjukhus och särskilda boenden
- Nätanslutna brandvarnare i bostäder
- Utrymningsplats i publika lokaler
- Räddningshiss i höga byggnader

Boverket föreslår kravsänkningar inom vissa områden, framförallt tillåts:

- Större friggebodar som undantas från vissa brandskyddskrav och
- Talat meddelande i biografer och liknande samlingslokaler utgår.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, Stockholms Stadshus AB, Storstockholms Brandförsvär, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd. Stockholms Stadshus AB har remitterat remissen vidare till AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem och Micasa Fastigheter i Stockholm AB. AB Familjebostäder och Skarpnäcks stadsdelsnämnd avstår från att besvara remissen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 21 augusti 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Boverket har sedan år 2004 arbetat med nya regler om brandskydd i Boverkets byggregler, BBR. Den 9 juni skickades förslaget på remiss. Uppdraget med revideringen av brandskyddsreglerna var att göra kravnivåerna tydligare.

Boverkets byggregler ställer i avsnitt fem krav på byggnadens brandskydd vid nybyggnad, tillbyggnad och ombyggnad samt är tillämpningsföreskrifter till plan- och bygglagen. De revideringar som Boverket föreslår berör struktur och nivå för brandskyddet samt förenklad och analytisk dimensionering. Framförallt är det verifierbarhet kopplat till funktionskrav som har föreslagits.

Stadsledningskontoret anser generellt att de föreslagna ändringarna i Boverkets regler om brandskydd förbättrar brandskyddet samt tydliggör dimensioneringsmetoderna. De kravförhöjningar som Boverket föreslår avseende nivå för brandskyddet anser stadsledningskontoret vara motiverade, men föreslår ett förtydligande under en övergångsperiod om vilken nivå av till- eller ombyggnation som motiverar en totalinstallation av sprinkler.

Stadsledningskontoret föreslår även att Boverket i sina föreskrifter kräver redundans avseende brandvarnare i bostäder istället för krav om nätansluten brandvarnare.

Bakgrund

Boverket har sedan år 2004 arbetat med nya regler om brandskydd i Boverkets byggregler, BBR. Den 9 juni 2010 skickades förslaget på remiss. Uppdraget med revideringen av brandskyddsreglerna var att göra kravnivåerna tydligare.

Revideringen syftar inte till att ändra skyddsnivån generellt men med hänsyn till förändringar i samhället och ny kunskap är justeringar ändå aktuella.

Övergången till funktionsregler 1994 genom Boverkets byggregler, BBR, innebär att detaljlösningar inte gavs på alla områden för brandskydd. Istället är det upp till byggherren att visa att funktionskraven uppfylls. På vissa områden har detta inneburit att kravnivån är otydlig.

Boverket gav 1994 ut regler som möjliggjorde alternativa lösningar och analytisk dimensionering av brandskydd. Utvärderingar visar dock att användningen av alternativa metoder kan leda till varierande säkerhetsnivå om riktlinjer saknas.

Ärendet

Boverkets byggregler ställer i avsnitt fem krav på byggnadens brandskydd vid nybyggnad, tillbyggnad och ombyggnad samt är tillämpningsföreskrifter till plan- och bygglagen. Kraven i avsnitt fem är utformade så att föreskrifterna utgör ett funktionskrav vilka uttrycker målen som ska uppfyllas med byggnadens brandskydd.

Boverket föreslår en ny struktur på reglerna gällande brandskydd:

- Föreskrifter och allmänna råd i BBR
- Allmänna råd som ger vägledning för analytisk dimensionering

Boverket föreslår i revideringen av avsnitt fem kravhöjningar för följande områden:

- sprinkler i sjukhus och särskilda boenden (BBR 5:356, 5:357, 5:545, 5:546),
- nätanslutna brandvarnare i bostäder (BBR 5:2613, 5:353),
- utrymningsplats i publika lokaler (BBR 5:258, 5:336, 5:352),
- räddningshiss i höga byggnader (BBR 5:734)

Boverket föreslår kravsänkningar inom vissa områden, framförallt tillåts:

- större friggebodar som undantas från vissa brandskyddskrav (BBR 5:6) och
- talat meddelande i biografer och liknande samlingslokaler utgår (BBR:352).

För metoden förenklad dimensionering föreslår Boverket att fler exempel på godtagbara lösningar ska finnas med i BBR än tidigare, syftet är att ge nivåsättande allmänna råd för varje funktionskrav i föreskrift och därmed underlätta för byggherren.

Andra lösningar än de som ges av Boverket, ska liksom idag verifieras för varje enskilt fall. Boverket föreslår därför en vägledning för analytisk dimensionering som beskriver metoder och kriterier för verifiering av alternativ utformning. Några områden som Boverket beskriver verifieringsmetoder för är:

- Utrymnings säkerhet
- Skydd mot brand- och brandgasspridning i ventilationssystem

- Brandspridning mellan byggnader
- Avskiljande förmåga

Det ges därmed en möjlighet till andra organisationer än Boverket att verifiera alternativa lösningar men som uppfyller föreskriften till den nivå som anges i reglerna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom staben på stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Generellt anser stadsledningskontoret att de föreslagna ändringarna i Boverkets regler om brandskydd förbättrar brandskyddet samt tydliggör dimensioneringsmetoderna.

Stadsledningskontoret anser att den beskrivna omfattningen för metoderna, förenklad dimensionering och analytisk dimensionering är tillräckligt omfattande och förståeliga.

Den förbättrade skyddsnivån för bl.a. sjukhus och vårdboende med krav på sprinkler anser stadsledningskontoret är motiverat trots att de medför en större kostnad vid nyproduktion, tillbyggnad och ombyggnad. Det bör dock tydliggöras, under en övergångsperiod, vilken nivå på till- eller ombyggnad som motiverar en total installation av sprinkler.

Kravet på nätansluten brandvarnare i bostäder ställer sig stadsledningskontoret mer tveksamt till. Stadsledningskontoret anser inte att brandvarnare inte är motiverat, tvärt om, brandvarnare räddar liv. Tveksamheten ligger i om krav på nätansluten brandvarnare får den avsedda effekten som Boverket önskar.

Vid nybyggnation ser stadsledningskontoret att nätansluten brandvarnare kan installeras på ställen som är optimala för att få en tidig varning om brand uppstår. Vid om- eller tillbyggnation kan kravet på nätansluten brandvarnare leda till placeringar som är lämpliga ur ett eltillgänglighetsperspektiv men som inte är optimalt för en tidig upptäckt av brand. En nätansluten brandvarnare minskar inte heller risken för tekniskt fel utöver elförsörjning.

Stadsledningskontoret föreslår att Boverket istället föreskriver om redundans avseende brandvarnare i bostäder.

AB Svenska Bostäder

AB Svenska Bostäders tjänsteutlåtande daterat den 20 augusti 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Föreslagen struktur i BBR kap 5

Den föreslagna strukturen är enligt AB Svenska Bostäder tillräckligt tydlig.

Förenklad respektive analytisk dimensionering i BBR (5:111 respektive 5:112)

Våra avdelningar för nyproduktion och ombyggnadsarbeten samarbetar med brandskyddskonsulter. Detta är ett led i vårt arbete med att optimera kompetensen kring frågor rörande brandsäkerhet. AB Svenska Bostäder bedömer att detta är nödvändigt för att kunna ta det övergripande ansvaret för våra fastigheter. Det åligger AB Svenska Bostäder att tillsammans med rådande expertis följa BBR:s anvisningar. Detta ska i framtiden gälla för såväl den förenklade som den analytiska dimensioneringen. Den förenklade dimensioneringen är enligt AB Svenska Bostäder tillräcklig och fungerar som referens till den analytiska dimensioneringen. Funktionskraven är tydliga och bakomliggande syfte och motiv tillräckligt omfattande.

Borttagande av 5:11 i BBR

Vi kan inte se några hinder för fortsatt teknisk utveckling och utvecklande av alternativa lösningar i och med att avsnitt 5:11 tas bort ur BBR. Det är viktigt att utveckling sker med BBR:s föreskrifter som bas.

Nätanslutna brandvarnare i bostäder 5:2613

AB Svenska Bostäder reserverar sig mot förslaget att installera nätanslutna brandvarnare i bostäder.

AB Svenska Bostäder har i vår nyproduktion mellan 2002 till 2007 installerat brandvarnare såväl med anslutning till det fasta elnätet som med batteridrift. Från 2007 ändrade vi i våra regler till att enbart installera brandvarnare anslutna till 10-årigt litiumbatteri. Detta gjordes av följande orsaker:

- Enligt flera bedömare är en brandvarnare förbrukad efter cirka 10 år och bör då bytas ut. Då känns det onödigt att installera den för 230 V eftersom kostnaden för nätanslutning är betydligt högre än med enbart batteridrift.
- Många hyresgäster har av misstag demonterat nätanslutna brandvarnare för att byta batteri trots uppsatta anslag om att detta inte behöver göras. Detta medför onödiga risker för personskador och ett försämrat brandskydd i bostaden då brandvarnarens funktion kan störas.

Införandedatum för nya brandskyddsregler

Svenska bostäder anser att det inte möter några problem att tillämpa de nya reglerna från 1 oktober 2011.

AB Stockholmshem

AB Stockholmshems tjänsteutlåtande daterat den 26 augusti 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholmshem ansluter sig till det remissvar som avgivits av Svenska Bostäder.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB

Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s tjänsteutlåtande daterat den 23 augusti 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Micasa Fastigheter har inga invändningar eller synpunkter på remissen.

Storstockholms Brandförsvär

Storstockholms Brandförsvärs förbundsstyrelse beslutade vid sitt sammanträde den 7 september 2010 att överlämna och återropa Storstockholms Brandförsvärs tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Storstockholms Brandförsvärs tjänsteutlåtande daterat den 25 augusti 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Storstockholms brandförsvär (SSBF) har följande övergripande synpunkter på det erhållna förslaget till nya brandskyddsregler, Boverkets byggregler (BBR) avsnitt 5.

I remitterade BBR 5, allmänna förutsättningarna 5:1, anges följande:

”Exempel på faktorer som utgör förutsättningarna för brandsäkerheten är skydd mot brand- och brandgasspridning, utrymningsmöjligheter, bärförmåga vid brand, insatsmöjligheter för räddningspersonal, tekniska installationers tillförlitlighet samt drift och underhåll.”

Med utgångspunkt i de allmänna förutsättningarna uppkommer ett antal frågetecken sett ur räddningstjänstperspektiv. Förslaget medför reducerat krav på bärförmåga hos vissa byggnader samt fortsatt möjlighet att dimensionera utrymning från fönster med hjälp av räddningstjänst¹. Hänvisningar görs till kommunens handlingsprogram avseende räddningsvägar² och tillträdesvägar³, delar av det byggnadstekniska skyddet får ersättas beroende på räddningstjänstens insatstid och insatsförmåga angivna i handlingsprogrammet⁴. Dessutom får byggnader beklädas med material i klass D-s2,d2 (träpanel) upp till åtta våningsplan⁵. Sammantaget gör detta att SSBF ställer sig frågande till att vissa delar av det som anges under avsnitt 5 kan sägas medverka till goda eller ens tillfredsställande insatsmöjligheter för räddningspersonalen. Funktionskraven torde rimligen vara att samtliga installerade passiva och aktiva system i en byggnad medger möjlighet för räddningstjänsten att utföra räddningsinsatser samt kunna begränsa brandspridningen, i det fall fastighetsägaren själv har misslyckats med detta.

Upprättat handlingsprogram gäller endast fyra år åt gången. En byggnads livslängd är betydligt längre än fyra år. När koppling till handlingsprogrammet görs i samband med projektering, ställs därmed indirekt krav på räddningstjänstens förmåga och kapacitet under det som torde vara byggnadens hela livscykel.

Den byggnadsrelaterade risken som utgör det största problemet för räddningstjänstpersonalens insats, är byggnadskollaps och risk för ras av byggnadsdelar. SSBF finner det därför anmärkningsvärt att ändringen av BBR utgör en försämring sett ur räddningstjänstens synvinkel och trots vad avsnitt 5:1 anger.

Vår erfarenhet är att räddningstjänstens medverkan vid utrymning definitivt inte utgör det säkerhetsmässigt optimala alternativet, vilket BBR 5 tycks föreslå. Däremot utgör räddningstjänstens medverkan utan tvekan det kostnadsmässigt mest optimala. SSBF:s erfarenhet är att utrymning av 15 personer med hjälp av stegutrustning via fönster, i praktiken inte fungerar i flertalet fall. Inträffar en brand i den brandcell som ska utrymmas är det definitivt tveksamt om räddningstjänsten kan klara av att utrymma så många som 15 personer med hjälp av stegutrustning, innan tid till kritiska förhållanden uppstår. Att projektera byggnader med en fungerande utrymningsstrategi utan räddningstjänstens medverkan anser SSBF är det säkerhetsmässigt mest optimala alternativet. Frågan är om det är rimligt att kunna ställa krav på organisatoriska resurser hos räddningstjänsten när det gäller utformning av en byggnad. I så fall anser SSBF att större krav ska ställas på byggnaders utformning med avseende på räddningstjänstens säkerhet vid insats. Den omständigheten att räddningstjänsten står till tjänst för nu befintliga byggnader, innebär enligt SSBF inte skäl för att uppföra nya byggnader på sådant sätt att de primärt blir beroende av räddningstjänsten.

¹ BBR 5:323, allmänt råd. Se även avsnittet Förbundets synpunkter, punkt 1.

² BBR 5:721, allmänt råd. Se även avsnittet Förbundets synpunkter, punkt 2.

³ BBR 5:722, allmänt råd. Se även avsnittet Förbundets synpunkter, punkt 3.

⁴ BBR 5:13. Se även avsnitt Förbundets synpunkter, punkt 4.

⁵ BBR 5:552, allmänt råd. Se även avsnitt Förbundets synpunkter, punkt 5.

Vidare välkomnar SSBF ett förtydligande av de krav som Boverket och därmed samhället ställer på de byggnader som omfattas av författningssamlingen avseende uppdelning i verksamhetsklasser. Slutligen välkomnar SSBF att ett förtydliggande görs när det gäller krav på relationshandlingar (slutliga brandskyddsdokumentationer), krav på redovisning och verifiering av analytiskt dimensionerade byggnader samt krav på sprinklerinstallation i vårdanläggningar.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid avdelningen för Gemensam produktion.

Bakgrund

SSBF har av Kommunstyrelsen, Stockholms stad, erhållit remiss avseende ”remiss av nya brandskyddsregler, BBR avsnitt 5”. Remissunderlaget är mycket omfattande med till exempel allmänna råd, konsekvensutredningar och läsanvisningar. För den mer intresserade hänvisas till ”Remiss om ändring av Boverkets byggregler” på Boverkets hemsida:

<http://www.boverket.se/Om-Boverket/Diarium/Boverkets-remisser/Remiss-Andringar-av-Boverkets-regler-om-brandskydd/>

Den erhållna remissen inkluderade inte Boverkets allmänna råd 2010:x, *Vägledning för analytisk dimensionering av byggnadstekniskt brandskydd*. Därför har inga synpunkter utgått på den skrivelsen i yttrandet. Denna omständighet medför inte att SSBF ger ett mindre fullgott svar, då en analytisk dimensionering av brandskyddet ska verifieras genom en jämförelse med en byggnad som är utformad enligt förenklad dimensionering. Alternativt kan verifiering ske genom direkt verifierbara kriterier, vilka återfinns i Boverkets allmänna råd 2010:x.

SSBF vill framhålla att remissen huvudsakligen besvarats ur ett räddningstjänstperspektiv. SSBF ingår i en samarbetsgrupp tillsammans med Stockholms läns räddningstjänster/förbund, Gotlands räddningstjänst och Uppsalas brandförsvaret som tillsammans lämnar ett mer fullständigt och nyanserat svar sett ur ett bredare samhällsperspektiv. I det yttrandet kommer samtliga synpunkter, funderingar och kommentarer på såväl nya BBR 5 samt Boverkets allmänna råd 2010:x, *Vägledning för analytisk dimensionering av byggnadstekniskt brandskydd* att belysas. Samarbetsgruppens svar kommer att skickas direkt till Boverket innan svarsfristen löper ut den 1 oktober 2010.

Förbundets synpunkter

SSBF:s yttrande innehåller dels en sammanfattning baserad på SSBF:s synpunkter ur ett räddningstjänstperspektiv, dels kommentarer på kommande BFS 2011:XX, BBR XX avsnitt 5. Hänvisningar görs i sammanfattningen med fotnoter (där detta anses vara nödvändigt) till förbundets synpunkter.

1. Avseende BBR 5:323. Föreskriften anger att utrymning ska utformas så att utrymning kan ske på betryggande sätt. SSBF ställer sig frågande till att ett fönster med en fri vertikal öppning på 0,50 meter och minst 0,60 meters höjd där summan av bredd och höjd ska uppnå minst 1,5 meter är tillräckligt. Vidare efterfrågas konsekvens i användandet av decimaler, där summan torde uppgå till minst 1,50 meter, inte 1,5 meter (1,46 meter kan avrundas till 1,5 meter). Vi har en växande andel överviktiga i Sverige och ökad andel äldre människor som bor kvar i sitt eget boende. SSBF anser

att den minsta fria vertikala bredden på ett fönster som avses för utrymning ska utredas.

SSBF ser det som positivt att föreskriften inte omnämner användandet av bärbara stegar.

I föreskriften anges följande:

”Utrymning från fönster med hjälp av räddningstjänst får tillgodoräknas som en av utrymningsvägarna för byggnader i verksamhetsklass 1 eller 3, förutsatt att högst 15 personer utrymmer från brandcellen. Detta förutsätter att räddningstjänsten har tillräcklig insatstid och förmåga.”

I rådtexten anges därefter:

”Med tillräcklig förmåga avses sådan bemanning och utrustning att utrymningen kan genomföras på tillfredsställande sätt. Tillräcklig insatstid för räddningstjänst är normalt 10 minuter. För friliggande flerfamiljshus i verksamhetsklass 3 med högst 3 våningsplan är det godtagbart om räddningstjänsten kan nå byggnaden inom 20 minuter.”

SSBF ställer sig tveksam till att det är möjligt att utrymma personer från en lägenhet i flerfamiljshus efter att en brand har pågått i 20 minuter i en brandcell, och efterlyser i stället krav på att två av varandra oberoende utrymningsvägar ska tillskapas från verksamhetsklass 1 och 3 utan hjälp av räddningstjänstens utrustning.

Med hänvisning till *” Detta förutsätter att räddningstjänsten har tillräcklig insatstid och förmåga ”* undrar SSBF om det är tillräckligt att vi i handlingsprogrammet anger att vi till exempel högst kan utrymma 5 personer med hjälp av vår stegutrustning inom en insatstid om 10 minuter, för att vår insatsförmåga inte ska kunna medräknas under projekteringen? SSBF anser att det är orimligt att BBR hänvisar till kommunernas handlingsprogram generellt sett, delvis för att dessa omfattar 4 år åt gången medan en byggnad ska utformas med brandskydd så att detta upprätthålls under byggnadens hela livscykel.

Beträffande allmänna rådets lydelse *”Fönster i takfall eller takkupa, som används som utrymningsväg men inte kan nås direkt med räddningstjänstens utrustning, bör förses med handledare, om avståndet mellan fönster och takkant överstiger 0,5 m, samt fasta stegpinnar, nödbalkong eller liknande om taket lutar mer än 1:4.”* SSBF ställer sig frågande till denna lydelse med tanke på tillgängligheten för till exempel personer med nedsatt rörelsefunktion. Hur kan exempelvis förhållandena för utrymning en svensk vinternatt med sådant utförande som beskrivs säkerställas? När Boverket nu ställer krav på särskilda utrymningsplatser för funktionshindrade, torde även krav ställas på alla nybyggnationer som innefattar denna utformning. Vad är annars alternativet? Att personer som till exempel bryter en höftled ska flytta ifrån sin lägenhet för att utrymning inte är möjlig?

Sammantaget anser SSBF att fönsterutrymning med hjälp av räddningstjänstens utrustning bör tas bort i kommande utgåva av BBR. Om fönsterutrymning med hjälp av räddningstjänsten kvarstår, anser SSBF att lägst krav på stegpinnar och handledare från takfall/takkupor ersätts med trappa och räcke.

2. I BBR 5:721 allmänna råd anges följande: *"Om utrymning förutsätts ske med maskinstege eller hävare, bör avståndet från gatan eller räddningsvägen till husväggen vara högst 9 meter. Annat avstånd kan framgå av kommunens handlingsprogram."*
SSBF ställer sig frågande till om det inte ska anges hur bred en räddningsväg ska vara, svängradie etc. och inte enbart huruvida räddningstjänsten kan tillåta ett större avstånd. Detta med vetskapen om att nyare modernare stegbilar kan medge ett större avstånd från uppställningsplats till husvägg, men kräver å andra sidan mer utrymme för uppställning. SSBF rekommenderar att man ändrar ordalydelsen från "annat avstånd kan" till "andra förutsättningar".
3. BBR 5:772 anger: *"Invändiga tillträdelevägar till yttertak kan anordnas från ett trapphus eller altan från vilket taket lätt kan nås."* SSBF undrar vad som avses. Är en altan en invändig tillträdeleväg? Räcker i så fall en stega från en altan på till exempel åttonde våningen som leder till taket?
4. BBR 5:13 lyder: *"Om räddningstjänsten har tillräcklig insatstid och tillräcklig insatsförmåga får delar av det skydd som ingår i byggnadstekniska brandskyddet ersättas, under de förutsättningar som framgår i avsnitt 5:323."*
Allmänna rådet anger en hänvisning till kommunens handlingsprogram som underlag för bedömning. SSBF tyder föreskriftstexten som att vår insatstid och insatsförmåga definieras under avsnitt 5:323. Vi efterlyser vilka delar av det byggnadstekniska brandskyddet som får ersättas med hänvisning till räddningstjänstens kapacitet och förmåga, där vi anser att enbart fönsterutrymning kan medges med stöd av avsnitt 5:323. SSBF ställer sig starkt kritisk till föreskriftstextens lydelse och innebörd och anser att denna ska tas bort inför den slutliga utgåvan.
5. BBR 5:552 allmänna råd anger: *"Ytterväggar kan kläs med utvändigt material i lägst klass D-s2,d2 om något av följande villkor är uppfyllda:
-byggnaden har högst två våningsplan,
-beklädningen, oavsett byggnadens höjd, täcker endast byggnadens bottenvåning
-byggnaden har högst åtta våningsplan och särskilda åtgärder vidtas så att byggnadens totala brandsäkerhet inte försämras. Exempel på sådana särskilda åtgärder är att byggnaden förses med automatisk vattensprinkleranläggning, att det finns utskjutande tak över fönster och dörrar som begränsar brandspridning eller att brännbart material av lägst klass D-s2,d2 endast täcker en begränsad del av fasadytan."*
SSBF undrar om Boverket anser att en automatisk vattensprinkleranläggning inne i byggnaden förhindrar spridning i yttervägg, eller om det avses att fasadsprinkler ska installeras. En installation av vattensprinkler kan tänkas minska sannolikheten för att en brand inne i byggnaden skall spridas i fasad, men ej konsekvenserna av brand i fasad. Av erfarenhet kan tilläggas att det förekommer personer som grillar på sin balkong samt att det alltid finns risk för anlagda bränder mot fasad, vilket i sin tur kan ge upphov till antändning av ytterväggar. SSBF efterfrågar vad som avses med utskjutande tak över fönster och dörrar som ska begränsa brandspridning. Vidare att det visas vad som är tillräckligt liksom utformning etc., eftersom detta är en del av den förenklade dimensioneringen för utformning av en byggnad.

6. Under BBR 5:113 anges exempel på byggnader som kan anses vara komplexa. SSBF efterlyser en förklaring till att just byggnader med mer än 32 våningsplan anses vara komplexa, då det i nuvarande BBR anges 16 våningsplan.
7. BBR 5:214 anger i det allmänna rådet att: *"Exempel på verksamheter som omfattas av föreskriften är hotell, vandrarhem och andra typer av tillfälligt boende."* SSBF efterfrågar en definition på när tillfälligt boende blir ett permanent boende?
8. I ett antal avsnitt i nya BBR 5 används ordet "byggnad". SSBF önskar en definition av vad som avses med byggnad.

Det anges i föreskriftstexten att *"samma byggnad får i vissa fall delas in i olika byggnadsklasser utifrån skyddsbehov"*. BBR 5:23 anger att *"Samma byggnad kan utformas med sektioner i olika byggnadsklasser om sektionerna avskiljs med brandväggar så att bärförmågan och stabiliteten i varje sektion är oberoende av övriga sektioner."* SSBF anser att föreskriftstext och allmänt råd ger ett svårbegripligt budskap och önskar ett förtydligande om att de angivna "vissa fall" avser *"om sektionerna avskiljs med brandväggar så att bärförmågan och stabiliteten i varje sektion är oberoende av övriga sektioner"*. Orsaken till att denna fråga anses vara av vikt för SSBF är att vi har hamnat i lägen där projektörer hävdar att en byggnad kan inrymma flera byggnader och att dessa enbart kan avskiljas med brandcellgränser och därmed ha olika krav på utrymningsstrategi, då olika delar av byggnaden har olika antal våningar ovan mark.

9. Rent generellt anser SSBF att det är olyckligt att den nya föreskriften använder odefinierade ord som "relevanta, tillfredsställande, betryggande tillförlitliga, tillräcklig, ringa". Ringa enligt vem? Tillräckligt enligt vem? Ordvalet kan medföra tolkningsutrymmen och bör definieras tydligare alternativt att meningsuppbyggnader ändras så att dessa ord inte nyttjas.
10. BBR 5:251 anger: *"Om luftslussen ingår i en brandcellsgräns ska den brandklassade dörren vara självstängande, dock inte i småhus."* SSBF har försökt hitta krav i BBR 5 avseende var krav på luftsluss föreligger i ett småhus, men kan inte hitta detta. Om så är fallet, vad avses och varför utgör självstängande dörr inget krav på en luftsluss mot ett småhus?
11. BBR 5:255 anger att *"Trapphus ska utformas med avskiljande konstruktion så att brand- och brandgasspridning till trapphuset begränsas."* I tidigare utgåvor av BBR angavs trapphus Tr1 som ett utrymme där brand- och brandgasspridning skulle förhindras, vilket gör att vi har erhållit en avsevärd försämring gentemot tidigare föreskrift. SSBF är medvetna om att en brand inte kan förhindras men rimligen borde ordet begränsas kvantifieras. Vad menas med begränsas och vad innebär kravsänkningen i praktiken?

SSBF undrar vad som avses med följande mening angiven i det allmänna rådet: *"Om trycksättning av trapphus används bör driften av fläktarna säkerställas så att övertrycket kan fungera i minst 60 minuter om ström finns till byggnaden."* SSBF anser

att det bör finnas tydliga krav på till exempel redundans i systemet, brandsäkert förlagd kablage eller liknande. Det är inte osannolikt med ett strömbortfall i en byggnad där en brand uppstår och bortfall av trycksättning kan medföra stora konsekvenser vid utrymning.

12. SSBF ser mycket positivt på avsnitt 5:257, utrymningsväg och säker flyktplats. Detta utgör ett mycket efterfrågat förtydligande sett ur räddningstjänstsynpunkt.

13. BBR 5:2611 anger i det allmänna rådet: *"Tillförlitligheten och förmågan hos automatiska brandlarm kan verifieras enligt avsnitt 2-4 i Brandskyddsföreningens skrift Regler för automatisk brandlarmsanläggning, SBF 110:6."* vidare att: *"Larmlagring bör inte tillämpas."*

SSBF önskar ett förtydligande kring varför larmlagring inte bör tillämpas samt i så fall att avsnitt 3.71 och 3.72 som avser larmlagring utesluts från hänvisning som görs till Brandskyddsföreningens skrift. Därtill önskar SSBF en förklaring till varför skyddet mot strömvabrott på grund av brand anses vara tillfredsställande med kablar som förläggs i EI 30 om det finns ett högre krav på det passiva skyddet.

Slutligen efterfrågas ett tillägg som beskriver vart brandlarmet ska gå. Hänvisning görs till SBF 110:6 och där anges krav på vidarekoppling. Räcker det att brandlarm är installerat eller ska brandlarmet vara adresserat till bemannad plats?

14. BBR 5:264 anger i det allmänna rådet: *"För dörrar som kan ställas upp och som omfattas av kravet bör dörrstängare aktiveras av automatiskt brandlarm."*

SSBF undrar om detta skall tolkas så att dörrar i de lokaler som inte har automatiskt brandlarm men dörrar med krav på automatisk dörrstängare, inte bör ställas upp?

Anser inte Boverket att det är tillräckligt med en detektor på var sida om den aktuella dörren som vid detektion av brandgaser medger en automatisk stängning av dörren?

15. I BBR 5:2662 önskar SSBF ett förtydligande med hänvisning till att system med fläktar i drift vid brand ska dimensioneras analytiskt, i enlighet med BBR 5:113.

16. I BBR 5:322 anges att en enda utrymningsväg kan anses tillfredsställande för utrymningen i verksamhetsklass 1,3 och 4 med maximalt 30 meters gångavstånd till utrymningsväg. Detta önskar SSBF få ett förtydligande på, då det utgör en avsevärd försämring gentemot tidigare föreskrifter där en enda utrymningsväg från hotell eller bostad ej var möjligt. Innebär detta att korridor inom ett hotell kan utformas för att inte, vid beräkning av gångavstånd, behöver utgöra en utrymningsväg?

17. Under avsnitt 5:331 anges en hänvisning till tabell 5:312. Avses inte tabell 5:331 i stället? Generellt förutsätter SSBF att en korrekturläsning sker för att undvika eventuella felskrivningar, stavfel etc. som föreligger på olika ställen i föreskriften.

18. Under BBR 5:333, persontäthet anges i tabellen en persontäthet i antal personer/m². Avses nettoarea eller bruttoarea i underlaget för beräkning?

19. I BBR 5:336 anges krav på utrymningsplatser i anslutning till, eller direkt i utrymningsväg. SSBF anser att det är olämpligt att inrymma utrymningsplatser inom utrymningsväg med tanke på att utrymningsvägen kanske blockeras. Vem avses utrymma personer från utrymningsplatserna? Hur skall dessa utrymningsplatser utföras? SSBF önskar angivet om krav ställs på luftslussar till dessa platser, hur utrymmet skall avskiljas ventilationstekniskt etc.
20. Enligt BBR 5:352 kan verksamhetsklass 2B, som innefattar biografalong, teater, hörsal, reseterminaler, sporthallar, varuhus eller motsvarande, förses med manuellt aktiverat utrymningslarm. SSBF ställer sig frågande till lämpligheten i detta förslag, med tanke på att vissa av dessa verksamheter kan förväntas få en sen detektering av brand och därmed sent aktiverat utrymningslarm, då de personer som vistas i lokalerna kan förväntas ha uppmärksamheten riktad åt annat håll. Detta anser SSBF även strida mot föreskriftstext som anger att: *"Samlingslokaler ska förses med anordningar för tidig upptäckt och varning i händelse av brand."*
21. BBR 5:354 anger för byggnader i verksamhetsklass 4 att: *"Byggnader avsedda för minst nio gäster eller minst fem gästrum bör förses med utrymningslarm som aktiveras manuellt och med automatiskt brandlarm."* Vidare anges att: *"Enplansbyggnader i markplan kan förses med brandvarnare och manuellt aktiverat utrymningslarm."*
- SSBF undrar här om till exempel ett hotell i ett plan med 50 gäster, utan personal (det finns ett flertal av dessa hotell), kan förses med enbart brandvarnare och manuellt aktiverat utrymningslarm?
- I så fall borde en mer detaljerad analys över utformningen göras, för att beräkna konsekvenserna till följd av en händelse.
- I det allmänna rådet anges att automatisk vattensprinkleranläggning kan användas för att starta utrymningslarmet. SSBF anser att det under denna förutsättning kan finnas risk för att stora delar av till exempel en korridor för utrymning ska kunna rökfyllas innan utrymningslarmet aktiveras. SSBF föreslår att en utredning av konsekvenserna för detta fall tas fram, och anser att denna utformning bör medföra att en analytisk dimensionering skall vidtas.
22. I avsnitt 5:355 anges för verksamhetsklass 5A att *"Passage mellan skilda brandceller ska kunna ske utan att brandgas sprider sig till den icke brandutsatta avdelningen."* Avser Boverket i detta fall att till exempel luftsluss skall tillskapas?
23. I BBR 5:358 (avskilda mötesrum m.m.) anges: *"För att uppnå kravet på tillfredsställande utrymning bör utrymningslarm som aktiveras med automatiskt brandlarm installeras om:*
- rummet rymmer fler än 30 personer, eller*
 - rummet rymmer fler än tio personer och gångavståndet till närmaste utrymningsväg är över 10 m."*
- Då utrymningsväg definieras som en utgång till en säker plats enligt BBR 5:257 undrar SSBF om kravet inte är felaktigt ställt. Med beräkning av gångavstånd enligt BBR 5:331 anser vi att enbart ett fåtal lokaler för mer än 10 personer,

om några, kommer innebära ett kortare gångavstånd än 10 meter till utrymningsväg. Syftar rådtexten till rätt avstånd?

24. BBR 5:521 anger att hisskorg kan utformas med ytskikt i brandteknisk klass D-s2,d0 om hisschaktet är placerat i egen brandcell samt att hissen går till närmsta stannplan i händelse av brand. SSBF anser att det är olyckligt om ytskikten inom hisskorgar får utformas med ett så lågt ställt krav, och skulle vilja se en utredning som visar på risker förknippade med denna utformning. Detta är av särskilt intresse då hissar, enligt BBR 5:548, kan placeras i samma brandcell som trapphuset. Trapphus har som bekant ett högre ställt krav beträffande ytskikt, och SSBF efterfrågar därför en kostnad-nytta analys som motiverar denna utformning.
25. Under avsnitt BBR 5:534 anges att utrymmen som är försedda med sprinkler eller som har en brandbelastning lägre än 200 MJ/m^2 kan utformas med halva den brandtekniska klassen för aktuell del. Värdet ligger i och för sig på den konservativa sidan, men då BBR 5 har frångått att räkna brandbelastning som MJ per omslutningsarea och övergått till MJ per golvarea, undrar SSBF om inte värdet 200 MJ/m^2 är felaktigt.
26. I BBR 5:548 anges att hisschakt får placeras i samma brandcell som trapphuset. Under till exempel BBR 5:255 som anger krav på trapphus Tr1 anges att trapphuset enbart bör ha förbindelse med andra utrymmen genom en brandsluss. Detta utgör en kontrovers och SSBF efterfrågar därför ett förtydliggande av vad som gäller, samt önskar om så är fallet en mer tydlig motivering till att hissen får placeras i samma brandcell som trapphuset.
27. I BBR 5:562 anges en tabell som visar brandteknisk klass för brandvägg beroende på byggnadsteknisk klass och brandbelastning. SSBF anser att utförandet medför en tydlig försämring, eftersom brandvägg i klass REI 240-M är borttaget från föreskrifterna och vill gärna ha en motivering varför Boverket inte anser att behov föreligger av denna klass på brandvägg.
28. I BBR 5:71 anges att *"Möjlighet till räddningsinsats med tillfredsställande säkerhet innebär att räddningstjänsten har möjlighet att ta sig in i en byggnad samt att möjligheter till tryckavlastning finns."* SSBF anser sig i första hand ha behov av möjlighet för brandgasventilation, inte tryckavlastningsmöjlighet.
29. I BBR 5:732 anges att byggnader ska förses med anordning för kontroll av brandgaser och anger exempel som *"förses med öppningsbara fönster eller lätt krossbara fönster"*. SSBF ställer sig starkt kritisk till att det i föreskriften anges att man kan nyttja lätt krossningsbara fönster. SSBF önskar att lätt krossningsbart definieras tydligt samt ifrågasätter rimligheten i detta, samt anser att detta utgör en försämring sett ur räddningsperspektiv med avseende på räddningsmanskaps säkerhet. SSBF tycker till exempel inte att ett fönster med dagens krav på isoleringsförmåga kan anses vara lätt krossningsbart.

30. Beträffande BBR 5:733, stigarledning, ser SSBF positivt på att trycksatta stigarledningar införs redan från 40 m höjd. SSBF vill betona vikten av att det vid intaget eller vid brandförsvarstablån finns tryckknapp för att manuellt starta tryckstegringspumparna i händelse av att pumparna ej automatiskt aktiverats.

Angivet arbetstrycksintervall vid uttag från stigarledning bör revideras till 1,0-1,2 MPa för att säkerställa att ingångstrycket till strålröret uppgår till 7 bar, vilket är det tryck som strålrör TFT Ultimatic kräver för att med säkerhet uppnå en fullgod skyddsstråle. I rapporten, Egeltöft, E (2006), som det hänvisas till i konsekvensutredningen, anges ett teoretiskt tryck på 10 bar vid uttagen för att erhålla ett ingångstryck på 7 bar till strålröret. Det är möjligt att lägre tryck vid uttag och ingångstryck till strålrör kan tillämpas, men först efter att djupare studier/verifieringar har utförts.

SSBF anser att det bör anges att lägsta flöde skall uppgå till 600 l/min, jämnt fördelat på två uttag. Det motsvarar att två strålrör används samtidigt, vilket utgör den lägsta skyddsnivån som råder vid rökdykning. Det bör även framgå att behovet av fler strålrör och därmed ökat flöde styrs av brandcellsstorlek, brandbelastning och om byggnaden är försedd med sprinkler eller ej. Vid särskilt höga byggnader bör även fler strålrör övervägas då konsekvenserna av en misslyckad släckinsats generellt kan bli större.

SSBF anser det olyckligt att hänvisning sker till stigarledarstandard SS 3112. Standarden är från år 1979 och är i stort behov av revidering på ett flertal punkter. Exempelvis är uttagen idag anpassade för 42 mm smalslang. De bör istället utföras med uttag för 63 mm grovslang med övergångslock för 42 mm smalslang. Vidare vore det önskvärt med en dimension på 100 mm istället för 80 mm, eftersom det skapar förutsättningar att vid insats med torra stigarledningar kunna bygga upp ett större brandvattensystem. Båda dessa förändringar skulle dessutom vara i enlighet med de krav som ställs på stigarledningar i både USA, England och Australien, vars standarder reviderats år 2007, 2006 respektive år 2005. Dessutom vore det lämpligt om det angavs var stigarledningarna skall placeras. Det mest lämpliga vore om uttagen placerades i sluss eller motsvarande skyddande utrymme så att brandgasspridning mellan trapphus och våningsplan försvårades. Utrymmet måste då vara tillräckligt stort för att räddningstjänstpersonal ska få plats att lägga ut slang.

31. Beträffande BBR 5:734: SSBF ser positivt på införande av kravet på räddningshiss (brandhiss) från 11 våningar. Särskilt positivt är att det tydligt framgår att räddningshissen endast får stå i förbindelse med andra utrymmen via en brandsluss. Innebörden av detta tolkar SSBF som att en brandhiss ej får mynna direkt ut i en korridor där lägenhetsdörrar mynnar. Om denna tolkning ej är korrekt önskar SSBF ett förtydligande av vad som annars avses.

Förbundets förslag

Förbundet föreslår förbundsstyrelsen att överlämna och åberopa Storstockholm brandförvars tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 augusti 2010 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 augusti 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Boverket har remitterat ett förslag till nya brandskyddsregler, som bl a omfattar byggnaders brandskydd vid ny-, till och ombyggnad. Förvaltningen är i huvudsak positiv till de föreslagna förändringarna, vilka syftar till att säkra att brandskyddet fungerar och att det upplevs som tryggt och säkert att vistas i lokaler där nämnden och förvaltningen bedriver verksamhet.

Ärendets beredning

Detta ärende har utarbetats inom avdelningen Stadsmiljö och medborgarservice i samråd med avdelningen äldre- och funktionshinder. Förvaltningen har ej haft möjlighet och kunnat samråda med lokal handikapprådet och pensionärsrådet, bl a på grund av att remissen mottogs under semesterperioden (juni/juli) samt med anledning av att remisstiden är kort och svar ska lämnas in senast 27 augusti 2010.

Bakgrund

En ny plan- och bygglag gällande ändring i förordningen om Boverkets byggregler, BBR, om brandskydd är föreslagen av riksdagen. Boverket har utarbetat ett förslag till nya regler som handlar om byggnaders brandskydd vid nybyggnad, tillbyggnad och ombyggnad. De nya reglerna förväntas träda i kraft

1 oktober 2011 med en övergångstid om 6 månader. Remissen har översänts till kommunstyrelsen och skickats vidare till några utvalda remissinstanser, bl a till Spånga-Tensta stadsdelsnämnd. Remisstiden sträcker sig till den 27 augusti 2010.

Ärendet

Syftet med föreslagen förändring av Boverkets byggregler (BBR), avsnitt 5, är att reglerna ska bli tydligare och att funktionskraven ska bli verifierbara, vilket kommer underlätta hanteringen för berörda användare, bl a byggherrar och fastighetsägare samt handläggare vid stadsbyggnadsnämnden. Det har även funnits ett behov av att harmonisera reglerna med nya europeiska standarder för klasser och byggprodukter inom ett antal områden, vilket förväntas öka konkurrenskraften och på sikt leda till lägre kostnader för byggprodukter. Boverkets förslag innebär ökade krav i samband med nybyggnation eller vid större ombyggnader.

Arbetet med revideringen av byggreglerna har pågått sedan 2006 och tonvikten i förslaget handlar om att förbättra brandsäkerheten i publika och offentliga lokaler, t ex biografen, samlingslokaler, förskolor, vård- och omsorgsboenden och sjukhus.

Av de förändringar i regelverket, som Boverket föreslår i syfte att förbättra skyddsnivån, berörs förvaltningens verksamhetsområden i huvudsak av följande:

- **Krav på sprinkler i sjukhus och vårdboende.**
Sprinkler eller sprinklersystem är benämningen på system som, med eller utan automatik, begränsar uppkommen brand. En konventionell sprinkler syftar till att skydda både personer i byggnaden och själva byggnaden genom att begränsa branden. Boendesprinkler fokuserar på att möjliggöra utrymning mer än att skydda.
- **Krav på nätanslutna brandvarnare i vanliga bostäder.**
En nätverksansluten brandvarnare är en brandvarnare med två oberoende strömkällor, där den ena är ansluten till det fasta elnätet och den andra utgörs av ett batteri.

- **Krav på utrymningsplats för att underlätta utrymning i publika lokaler för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.**

Utrymningsplatsen ska vara en egen brandcell som del av, eller i anslutning till, utrymningsväg. Krav ställs på att utrymningsplatsen ska vara tillgänglig och användbar samt att den är åtkomlig.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen väljer i sitt remissvar att lämna synpunkter och kommentera de frågor som berör det egna verksamhetsområdet. I sammanhanget bör dock nämnas att syftet med förändringen av reglerna är även att underlätta hanteringen för berörda användare, bl a byggherrar och fastighetsägare samt stadsbyggnadsnämnd, varav den senare är den myndigheten som godkänner brandskyddet vid bygglovsansökan.

I huvudsak är förvaltningen positiv till de förändringar som föreslås i regelverket vars syfte är att förbättra brandskyddet. Förvaltningen anser det vara av största vikt att det ska upplevas som tryggt och kännas säkert att vistas i lokaler där stadsdelsnämnden bedriver verksamhet.

Att nätanslutna brandvarnare i bostäder och krav på installation av sprinkler i vård- och omsorgsboenden generellt sett med automatik skulle öka den enskildes trygghet är en uppfattning som förvaltningen dock är tveksam till. Varken enskilda individer eller personal som saknar kunskap om hur situationen ska hanteras vid exempelvis händelse av brand är inte alltid hjälpta av en teknisk lösning. Vid sådana tillbud krävs även andra tydliga och väl fungerande interna rutiner för hantering och agerande. En brandvarnare kan även i praktiken skapa en falsk trygghet.

Förvaltningen ställer sig även frågande till förslaget om ett generellt krav på sprinklersystem i vård- och omsorgsboenden. Skälet är, inte minst, begreppet ”vård- och omsorgsboende” och hur det ska definieras, d v s vad det faktiskt innebär i praktiken. I dagsläget kan det tolkas och tolkas olika av olika aktörer och myndigheter.

Förvaltningen anser att det t ex inte kan vara ett rimligt krav att ett sprinklersystem ska installeras i en gruppboende avsedd för personer med funktionsnedsättning, i ett boende där det totalt bor fem personer.

Gruppboendet är oftast och med fördel insprängd och integrerad i ett ordinärt flerbostadshus. Begreppet ”vård- och omsorgsboende” tolkas som en boendeform både inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning (LSS) och inom vård och omsorg om äldre (SoL) och inom vårdområdena skiljer sig omsorgsformerna åt ganska väsentligt, bl a beroende på behovsnivån på omsorgen. Ett boende kan även omfatta många fler brukare än fem. Förvaltningen anser därför att förslaget om krav på sprinkler bör formuleras om så att det finns ett handlingsutrymme och en möjlighet till flexibla lösningar utifrån givna förutsättningar.

Vidare anser förvaltningen att förslaget om krav på utrymningsplats är mycket bra och att det sannolikt kommer att förbättra säkerheten för personer som inte förväntas kunna utrymma på egen hand, t ex personer med rörelsenedsättning. Utrymningsplatsen bör skapa en marginal och ge utökad tid att kunna fortsätta utrymningen till en annan och säkrare plats.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden, som sitt svar på remissen, godkänner och överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 augusti 2010 att godkänna och överlämna förvaltningens svar på ”Remiss av nya brandskyddsregler, BBR avsnitt 5” till kommunstyrelsen.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 juli 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Boverket har utarbetat förslag till nya brandskyddsregler som handlar om byggnaders brandskydd vid nybyggnad, tillbyggnad och ombyggnad. Förvaltningen ställer sig positiv till de förändringar som föreslås och som syftar till att de som vistas i nämndens byggnader ska känna sig trygga och säkra med brandskyddet.

Ärendets beredning

Ärendet har handlagts i stadsdelsdirektörens stab i samarbete med verksamhets-avdelningarna och ekonomiavdelningen.

Bakgrund

Boverket är den myndighet som har ett övergripande ansvar för att byggnader uppförs på ett robust och säkert sätt. Boverket har arbetat fram ett förslag till hur framtidens brandskyddsregler. Det är den mest omfattande revideringen sedan brandskyddsreglerna infördes 1994.

Reglerna omfattar brandskydd enligt Boverkets brandskyddsregler (BBR) och vägledning för analytisk dimensionering. De nya reglerna förväntas träda i kraft

1 oktober 2011 med en övergångstid på 6 månader.

Boverket önskar synpunkter på förslaget. Södermalms stadsdelsnämnd har som en av tre stadsdelsnämnder fått möjlighet att yttra sig över förslaget. Yttrandet ska vara Ytterstads- och bostadsroteln tillhanda senast 27 augusti 2010.

Ärendet

Syftet med Boverkets aktuella förslag är att, med tydligare regler, underlätta för användare, främst byggherren med representanter och kommunens byggnadsnämnd men också att EU-harmonisera reglerna och att införa nya tekniska rön. Behovet av en omfattande revidering av avsnitt 5 som handlar

om byggnaders brandskydd vid nybyggnad, tillbyggnad och ombyggnad har framkommit i flera undersökningar som Boverket genomfört. Det gäller hur reglerna uppfattas och den effekt som reglerna har fått.

Tonvikten i förslaget ligger på att förbättra säkerheten i publika och offentliga lokaler i händelse av brand, exempelvis samlingslokaler, diskotek, sjukhus och vård- och omsorgsboenden.

Boverkets förslag innebär ökade krav i samband med nybyggnation eller vid större ombyggnader. Förvaltningens verksamhetsområden berörs i huvudsak av följande:

- **Nätanslutna brandvarnare i bostäder**

En nätverksansluten brandvarnare är en brandvarnare med två oberoende strömkällor, där den ena är ansluten till det fasta elnätet och den andra utgörs av ett batteri.

- **Sprinkler i sjukhus och särskilda boenden**

Sprinkler eller sprinklersystem är benämningen på system som, med eller utan automatik, begränsar uppkommen brand. En konventionell sprinkler syftar till att skydda både personer i byggnaden och själva byggnaden genom att begränsa branden. Boendesprinkler fokuserar på att möjliggöra utrymning mer än att skydda.

- Utrymningsplats för att underlätta utrymning i publika lokaler för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga
Utrymningsplatsen ska vara en egen brandcell som del av, eller i anslutning till, utrymningsväg. Krav ställs på att utrymningsplatsen ska vara tillgänglig och användbar samt att den är åtkomlig.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Remissen är mycket omfattande. Förvaltningen har i sitt svar fokuserat på de ändringar i regelverket som berör stadsdelsnämndens verksamhetsområde. Nämnas bör att det är byggnadsnämnden som godkänner brandskyddet vid bygglovsansökan.

Förvaltningen ställer sig positiv till de förändringar som föreslås och som syftar till att de som vistas i nämndens byggnader ska känna sig trygga och säkra med brandskyddet.

Nätanslutna brandvarnare i bostäder och sprinklersystem i vård- och omsorgsboenden ökar den enskildes trygghet. Det förutsätter dock att individen eller personal vet hur de ska göra om det börjar brinna.

Med krav på utrymningsplats gör förvaltningen samma bedömning som Boverket att en förbättrad säkerhet ges för personer som inte kan förväntas utrymma på egen hand, till exempel de som har svårt att gå i trappor. En utrymningsplats skapar en utökad tidsmarginal för den fortsatta utrymningen till säker plats.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänna och överlämna tjänsteutlåtandet ”Nya brandskyddsregler, BBR avsnitt 5” till kommunstyrelsen, Ytterstads- och bostadsroteln.